

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ

УДК 334.012.64(477):346.22(477):338.24(477)
JEL Classification Code L26

І. П. Андрушків¹, В. М. Матішинець², С. І. Лучишин³
Національний університет "Львівська політехніка",
кафедра менеджменту організацій

ORCID: ¹ 0000-0002-4237-9931; ² 0009-0005-5708-8597; ³ 0009-0004-7613-7940

МАЛИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ

<http://doi.org/10.23939/semi2025.02.080>

© Андрушків І. П., Матішинець В. М., Лучишин С. І., 2025

Стаття присвячена дослідженню особливостей нормативно-правового забезпечення діяльності малого бізнесу в Україні та аналізу сучасного стану його розвитку. Розглянуто ключові законодавчі акти, що регулюють підприємницьку діяльність, а також визначено їх вплив на формування сприятливого бізнес-середовища. Проведено оцінку ролі малого підприємництва в національній економіці, охарактеризовано основні тенденції його розвитку, виявлено проблеми функціонування та бар'єри для ефективної діяльності. Окрему увагу приділено питанням державної підтримки малого бізнесу, доступу до фінансових ресурсів та перспективам цифровізації підприємницької діяльності. На основі аналізу сформульовано висновки щодо необхідності вдосконалення нормативно-правової бази та вироблення комплексних заходів підтримки, спрямованих на посилення ролі малого бізнесу у забезпеченні економічної стабільності та інноваційного розвитку України.

Ключові слова: економіка, малий бізнес, управління, інформаційно-інноваційні платформи, державна підтримка, інвестиції.

Постановка проблеми

У теперішніх економічних реаліях розвиток малих і середніх підприємств (МСП) має бути першочерговим у державній економічній стратегії, адже цей сектор може вирішити чимало соціально-економічних проблем для покращення зайнятості та формування міцної економіки. Значну роль у цьому процесі відіграють підприємці, які становлять більшість учасників активного ринку та є основою динамічного бізнесового середовища. Попри важливість малого та середнього бізнесу, їхній розвиток стримують багато чинників. Одним з найсуттєвіших питань є недосконала податкова система, обмежена державна підтримка, високі відсотки за кредитами та складність доступу до фінансових ресурсів. Ці обставини ускладнюють придбання капіталу. Тобто частина бізнесу функціонує у тіні. Розв'язання цих питань потребує системного підходу з боку держави. Оптимізація податкового тягаря, розширення механізмів фінансової підтримки, прозорості діяльності державних органів, створення сприятливих умов для бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

На сьогодні підприємництво в Україні зазнає чималих викликів та труднощів. Численні наукові праці розглядають теоретичні та практичні аспекти функціонування малого та середнього бізнесу (МСБ) в країні [8–10; 13–15; 16–20]. Вітчизняні науковці досліджують процеси формування

цього сектору, особливо акцентуючи увагу на його розвитку в економічній, політичній і соціальній площинах. Серед ключових тем – чинники, що гальмують розвиток підприємництва, та перспективи його подальшого функціонування. Попри значну кількість напрацювань, питання розвитку МСБ в Україні залишаються актуальними та потребують подальших досліджень.

Тематику малого та середнього бізнесу в умовах національної економіки активно досліджують науковці Національного університету “Львівська політехніка”, зокрема:

О. Є. Кузьмін, Н. С. Станасюк, О. З. Уголькова аналізують різновиди соціальної відповідальності підприємств, її вплив на економічні показники та чинники, що визначають її рівень у бізнес-середовищі України [1].

О. В. Пирог досліджує підходи до побудови сучасної секторної структури економіки, приділяючи особливу увагу можливостям участі малого підприємництва в економічному відновленні країни [2].

І. П. Андрушків проводить аналіз інвестиційного потенціалу прикордонних регіонів України. У статті виокремлено основні бар’єри для залучення інвестицій у ці території, а також запропоновано шляхи активізації інвестиційної діяльності, зокрема за участю малого підприємництва [3].

Результати досліджень свідчать про глибоке розуміння актуальних викликів, що постають перед малим бізнесом в Україні, особливо в умовах економічних змін і трансформацій. Значну увагу приділяють аналізу ролі МСБ у регіональному розвитку, впровадженню принципів соціальної відповідальності та активізації інвестиційної діяльності. На основі аналітичних висновків формують практичні рекомендації щодо підвищення ефективності функціонування малого бізнесу та забезпечення його сталого розвитку.

Формулювання гіпотез і постановка цілей

Метою дослідження є оцінка сучасного стану малого підприємництва та виявлення основних проблем його розвитку. Головна гіпотеза поточного дослідження: “Удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності малого бізнесу в Україні сприятиме підвищенню його ролі в економіці та забезпеченню сталого розвитку”.

Цілі дослідження:

1. Дослідження нормативно-правової бази, що регулює діяльність малого підприємництва в Україні.
2. Визначення ролі малого бізнесу у формуванні та розвитку економіки країни.
3. Оцінка сучасного стану малого підприємництва та виявлення основних проблем його функціонування.
4. Визначення перспектив і можливих напрямів подальшого розвитку малого бізнесу в Україні.

Методи дослідження

Використано методи огляду документів під час вивчення та аналізу законодавчих актів, що регулюють діяльність малого бізнесу в Україні. Також цей метод був застосований під час аналізу динаміки кількості суб’єктів великого, середнього, малого підприємництва, які працювали на території України протягом 2014–2022 рр., та інші методи систематизації і узагальнення – для аналізу та встановлення ключових проблем та умов розвитку малого бізнесу в Україні.

Виклад основного матеріалу

Малий бізнес є однією з ключових складових сучасної ринкової економіки, адже він забезпечує гнучкість господарської системи, сприяє створенню нових робочих місць, розвитку конкуренції та насиченню ринку товарами і послугами. Для України, яка перебуває в умовах трансформаційних процесів та економічних викликів, підтримка та розвиток малого підприємництва мають стратегічне значення.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю комплексного аналізу нормативного регулювання малого бізнесу в Україні та оцінки його сучасного стану. Це дасть змогу визначити

основні проблеми функціонування підприємницького сектору, виявити перспективи його розвитку та сформулювати рекомендації щодо вдосконалення державної політики у сфері малого підприємництва.

Формування сприятливого бізнес-середовища неможливе без належного нормативно-правового забезпечення, яке регламентує діяльність суб'єктів малого підприємництва, визначає їх права, обов'язки та можливості для зростання. Водночас реальний стан малого бізнесу залежить не лише від законодавчої бази, а й від економічної ситуації, доступності фінансових ресурсів, ефективності державних програм підтримки, рівня податкового навантаження та соціально-політичної стабільності (табл. 1).

Таблиця 1

Нормативно-правова база малого бізнесу в Україні (хронологічна таблиця) [4–6]

Рік	Нормативно-правовий акт / Подія	Зміст / Значення для малого бізнесу
2010	Податковий кодекс України	Встановлює систему оподаткування, зокрема спрощену для малого бізнесу. Визначає правила обліку, звітності та сплати податків
2012	Закон України “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва”	Визначає категорії МСП, механізми державної підтримки, принципи взаємодії з державними інституціями
2014–2023	Реформи з дерегуляції (Постанови КМУ, укази Президента, накази міністерств)	Спрямовані на спрощення дозвільних процедур, реєстрації, ліцензування та ведення бізнесу

Джерело: складено на підставі [4–6].

Протягом 2022–2025 рр. відбувається гармонізація законодавства з нормами ЄС: унормування українського бізнес-законодавства відповідно до європейських стандартів у межах євроінтеграції, оскільки часті зміни законів, нечіткі формулювання, дублювання функцій, надмірне регулювання були основними викликами для МСП. У 2020 р. запроваджено цифрові сервіси для підприємців, реєстрація бізнесу онлайн, спрощення подання звітності завдяки створенню порталу “Дія”.

Отже, нормативно-правове забезпечення діяльності малого підприємництва в Україні є важливою складовою формування сприятливого бізнес-середовища та розвитку ринкової економіки. На сьогодні держава створила низку законодавчих та інституційних механізмів підтримки малого бізнесу, зокрема у сферах податкового регулювання, спрощеного ведення обліку, кредитування та державних програм стимулювання.

Водночас нормативно-правова база залишається недостатньо системною та стабільною. Часті зміни у податковому законодавстві, складність адміністративних процедур, а також недостатня ефективність практичної реалізації державних ініціатив обмежують можливості малого бізнесу для сталого розвитку. Це знижує інвестиційну привабливість та уповільнює формування конкурентного середовища.

Для підвищення ефективності нормативного регулювання малого підприємництва необхідно забезпечити стабільність законодавчої бази, розширити доступ підприємців до фінансових ресурсів, удосконалити механізми державної підтримки та створити прозорі умови ведення бізнесу. Лише комплексний підхід дасть змогу посилити роль малого бізнесу в економіці України та забезпечити його інтеграцію у сучасні європейські та світові економічні процеси.

Проаналізувавши нормативно-правове забезпечення діяльності малого підприємництва в Україні, перейдемо до оцінки стану розвитку малого підприємництва, який є одним із ключових індикаторів рівня економічної свободи та стабільності в державі. Малий бізнес забезпечує значний внесок у створення робочих місць, формування конкурентного середовища, розвиток інновацій та диверсифікацію національної економіки. Саме тому оцінка сучасного стану цього сектору має не

лише наукове, а й практичне значення для формування державної політики та стратегій економічного зростання.

В Україні мале підприємництво залишається важливим чинником соціально економічного розвитку, однак його становлення відбувається в умовах значних викликів. До них належать нестабільність макроекономічного середовища, воєнні загрози, обмежений доступ до фінансових ресурсів, значний рівень податкового навантаження та адміністративні бар'єри. Попри це, малий бізнес продовжує адаптуватися, розвивати нові форми діяльності, впроваджувати цифрові технології та виходити на міжнародні ринки [10].

Аналіз сучасного стану розвитку малого бізнесу в Україні дає змогу виявити основні тенденції, визначити сильні та слабкі сторони підприємницького сектору, а також сформулювати напрями удосконалення його нормативного, інституційного та економічного середовища. Це є передумовою для вироблення дієвих механізмів підтримки малого бізнесу та підвищення його ролі у відновленні та модернізації національної економіки.

Перевагою малих підприємств є здатність швидко ухвалювати управлінські рішення, швидко реагувати на ринкові зміни та адаптувати бізнес-процеси. Завдяки цьому вони зберігають гнучкість у нестабільному економічному середовищі [9].

Чимало МСП в Україні зазнали серйозних втрат через розпочату росією повномасштабну війну, що призвело до їх зупинки та збільшення безробіття в країні. Тому відновлення й розвиток малого та середнього бізнесу – надзвичайно важливе багатовимірне завдання [10].

Структура суб'єктів великого, середнього, малого підприємництва, які працюють на території України, протягом 2014–2022 рр. залишалася практично незмінною: малі підприємства становили 95 % від загальної сукупності підприємств, середні – майже 5 % (табл. 2) [11].

Таблиця 2

Динаміка кількості суб'єктів великого, середнього, малого підприємництва, які працювали на території України протягом 2014–2022 рр. [22]

Рік	Підприємства						
Усього, од.		великі		середні		малі	
		од.	%	од.	%	од.	%
2014	341 001	497	0,15	15 906	4,66	324 598	95,19
2015	343 440	423	0,12	15 203	4,43	327 814	95,45
2016	306 369	383	0,13	14 832	4,84	291 154	95,03
2017	338 256	399	0,12	14 937	4,42	322 920	95,47
2018	355 877	446	0,13	16 057	4,51	339 374	95,36
2019	380 597	518	0,14	17 751	4,66	362 328	95,20
2020	373 822	512	0,14	17 602	4,71	355 708	95,15
2021	370 834	610	0,16	17 502	4,72	352 722	95,12
2022	261 924	494	0,19	14 783	5,64	246 647	94,17
2023	270 000	552	0,19	15 345	5,73	257 355	94,32
2023	275 000	526	0,20	15 678	5,79	268 543	94,54

Джерело: складено на підставі [10; 21].

Повномасштабна війна, яку розпочала росія у 2022 році, суттєво вплинула на діяльність малого та середнього бізнесу. У 2022 році кількість малих підприємств скоротилася на 31 %, а середніх – на 17 % порівняно з 2020 роком. Частина компаній була змушена припинити діяльність або перемістити виробництво в інші регіони, скориставшись програмами релокації. Це призвело до зменшення виробництва та збуту, що вплинуло на економіку загалом [12–13; 20]. Малі підприємства є активними учасниками інноваційних процесів, зокрема у сферах ІТ, агропро-

мисловості, крафтового виробництва та стартапів. Вони створюють середовище для реалізації нових технологій і бізнес-моделей [13].

Згідно з дослідженням UNDP (грудень 2023 – січень 2024 рр.), лише 36,5 % підприємств МСП продовжували працювати під час війни, тоді як 6 % призупинили діяльність більш ніж на рік. У східних регіонах 18,2 % підприємств повністю припинили роботу, у південних – 12,7 %. Найбільше постраждали галузі будівництва, транспорту, туризму та громадського харчування. Водночас ІТ-сектор та сільське господарство залишилися порівняно стійкими [7].

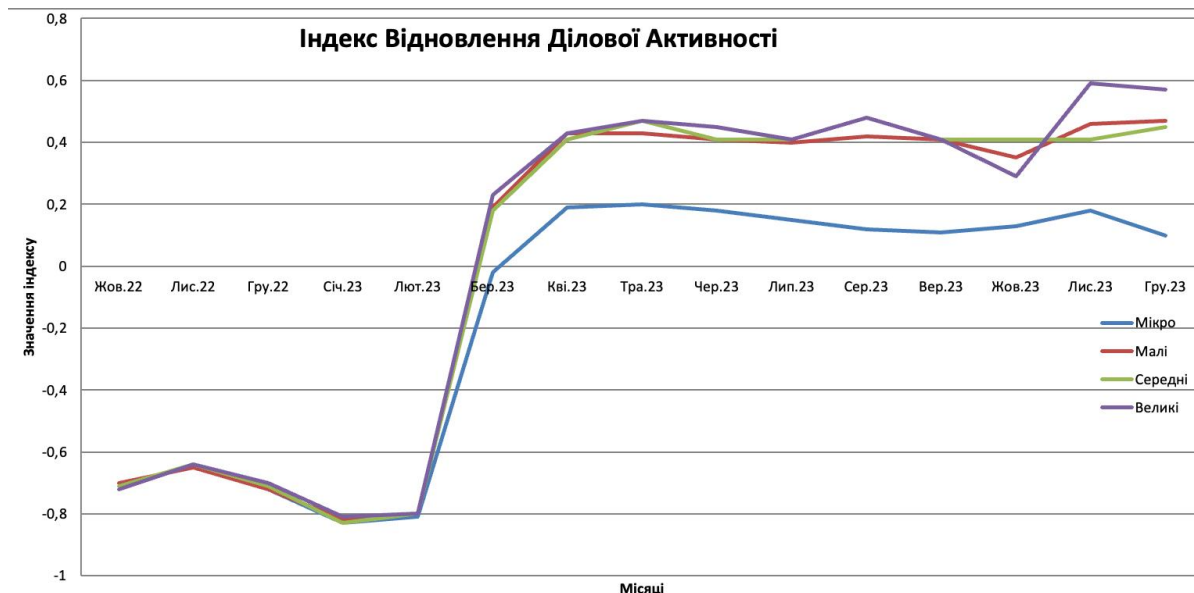
Така структура свідчить про недостатній розвиток виробничого сектору малого бізнесу, що обмежує його потенціал у створенні доданої вартості та інноваційних продуктів. Регіональний розподіл малих підприємств залишається нерівномірним: найбільша їх концентрація спостерігається у Києві (приблизно 25 % від загальної кількості), Дніпропетровській, Харківській, Львівській та Одеській областях. Згідно з даними Державної служби статистики України, у структурі бізнесу малий сегмент становить понад 90 % зареєстрованих суб'єктів господарювання. Він забезпечує до третини робочих місць у приватному секторі та значний внесок у ВВП. Водночас, порівняно з країнами ЄС, ці показники залишаються нижчими, що вказує на нереалізований потенціал цього сектору [21].

За даними Державної служби статистики України, станом на жовтень 2024 року в Україні функціонує понад 1,8 мільйона суб'єктів малого підприємництва, що становить приблизно 95 % від загальної кількості суб'єктів господарювання. Малі підприємства забезпечують робочими місцями приблизно 27 % працездатного населення та створюють приблизно 16 % ВВП країни [10]. Аналіз сучасного стану малого бізнесу в Україні є важливим для розуміння поточних економічних процесів та визначення шляхів подальшого розвитку. Мікро-, малі та середні підприємства (ММСП) є основою економіки України, вони становлять 99,98 відсотка всіх суб'єктів господарювання в Україні, забезпечують 74 відсотки всіх робочих місць і створюють 64 відсотки вартості. Незважаючи на руйнівний вплив війни, ММСП продемонстрували виняткову стійкість. Незабаром після шоку від російського вторгнення бізнес почав адаптуватися до нової економічної ситуації. З початку повномасштабного вторгнення 64 відсотки ММСП тимчасово призупинили або згорнули свою діяльність. Однак переважна більшість відновили свою діяльність. У жовтні 2023 року лише 9,6 відсотка компаній, які призупинили свою діяльність, мали ризик повністю припинити роботу. ММСП демонструють обережний погляд на економічну перспективу країни, пояснюючи це непередбачуваною ситуацією в країні, недостатнім попитом і нестачею робочої сили. Більшість компаній, які вже оптимізували свій штат станом на початок 2014 року, не мають наміру надалі його скорочувати, вбачаючи в кадровому ресурсі передумову для поступового відновлення економіки. Також більшість компаній мають невикористані виробничі потужності, які планують почати поступово залучати. Якщо буде попит, підприємства готові збільшити оборот приблизно на 50 відсотків. Незважаючи на тривалу війну, підприємства успішно адаптувалися до ситуації та зберегли фінансову стабільність. Хоча компанії потребують додаткового фінансування, вони обережно підходять до залучення нових інвестицій через непередбачуваність розвитку подальших подій. Безпекова ситуація визнана основним фактором, що впливає на рішення про релокацію. Власники та керівники бізнесу очікують швидкого повернення в полишені регіони після закінчення війни. Існують значні регіональні відмінності у впливі війни на ММСП. Підприємства східних і південних регіонів України зазнали збитків приблизно в 1,5 раза більше, ніж на заході країни. Однак лише 9,6 % компаній, які призупинили свою діяльність, мали ризик повністю припинити роботу [7, с. 6].

Основні статистичні показники та тенденції розвитку демонструють складну картину. До початку повномасштабного вторгнення спостерігалася зростання кількості малих підприємств, що свідчило про підприємницьку активність населення. За даними Державної служби статистики України, на кінець 2021 року кількість зареєстрованих малих підприємств перевищувала 1,5 мільйона, значну частку з яких становили фізичні особи-підприємці. Внесок малого та середнього підприємництва у ВВП оцінювався на рівні 15–20 %, що є меншим порівняно з розвиненими

економіками (дані можуть варіюватися за різними оцінками, зокрема Міністерства економіки України та аналітичних центрів). Сектор забезпечував значну частину зайнятості, сягаючи приблизно 6–7 мільйонів робочих місць (оцінка на основі даних Держстату та досліджень ринку праці). Галузева структура була переважно представлена торгівлею, послугами, сільським господарством та легкою промисловістю, з тенденцією до зростання частки ІТ-сектору (аналітичні звіти Української асоціації венчурного та приватного капіталу (UVCA) та профільних асоціацій) [14]. Малий та середній бізнес забезпечує 73 % робочих місць в Україні [21]. Однак повномасштабна війна внесла суттєві корективи, призвівши до закриття багатьох підприємств, руйнування інфраструктури та втрати ринків збуту, що негативно позначилося на всіх основних показниках (оцінки Національного банку України, Київської школи економіки (KSE) та інших дослідницьких організацій).

Малий бізнес є невід’ємною складовою економічного ландшафту України, виконуючи важливі функції у забезпеченні зайнятості, стимулюванні інновацій та підтримці конкуренції. Розуміння його основних статистичних показників та тенденцій розвитку є критично важливим для формування ефективної державної політики та підтримки підприємницької ініціативи. Розглядаючи цей аспект загалом, можна відзначити його динамічність та значний потенціал, проте, якщо зосередитися на сьогоденні, особливо після повномасштабного вторгнення, картина набуває нових, складних умов (рисунок).

Індекс ВДА за розміром підприємств

Джерело: складено на основі [21, 22].

Галузева структура малого підприємництва традиційно містила домінуючу частку торгівлі та сфери послуг. Значну роль відігравали також сільське господарство та легка промисловість. Проте однією з позитивних тенденцій було зростання кількості малих підприємств у високотехнологічних галузях, зокрема в секторі інформаційних технологій, що свідчило про поступову диверсифікацію та інноваційний потенціал сектору. Однак, якщо зосередитися на сучасному стані, особливо після повномасштабного вторгнення російської федерації, статистичні показники та тенденції розвитку зазнали кардинальних змін. Війна завдала нищівного удару по малому бізнесу. Руйнування інфраструктури, окупація територій, масова міграція населення та порушення логістичних ланцюжків призвели до масового закриття підприємств, втрати ними активів та ринків збуту.

Зокрема, статистичні дані за 2022–2024 роки фіксують значне скорочення кількості чинних малих підприємств. Майже 210 000 фізичних осіб-підприємців (ФОП) закрилося в Україні у 2024 році, що стало рекордним показником за останні п'ять років. У You Control. Market проаналізували,

що приріст закриття становив понад 32 % порівняно з 2023 роком. Найбільше закривалися ФОПи у сфері роздрібної торгівлі та ІТ [22]. Багато з тих, що залишилися на ринку, зіткнулися з різким падінням попиту, зростанням витрат на логістику та сировину, а також з проблемами, пов'язаними з мобілізацією працівників та безпекою ведення бізнесу в умовах воєнних дій. Спостерігається переорієнтація діяльності частини підприємств на задоволення потреб оборони та внутрішньо переміщених осіб, проте загальний економічний спад негативно вплинув на фінансові результати більшості представників малого бізнесу.

Зосереджуючись на тенденціях, можна виокремити зростання ролі онлайн-торгівлі та цифрових послуг як способу адаптації до нових реалій. Підприємці активно використовують інтернет-платформи для збереження зв'язку з клієнтами та пошуку нових ринків збуту. Водночас зберігається висока залежність малого бізнесу від загальної економічної ситуації в країні та ефективності державної підтримки.

Підсумовуючи, основні статистичні показники та тенденції розвитку малого бізнесу в Україні до війни свідчили про його зростаючий потенціал та важливу роль в економіці. Однак сучасний стан характеризується значним спадом, зумовленим повномасштабним вторгненням. Попри це, спостерігається адаптивність підприємців та пошук нових можливостей. Подальший розвиток цього сектору прямо залежатиме від стабілізації безпекової ситуації, ефективності державної підтримки та здатності економіки до відновлення.

Сучасний малий бізнес в Україні стикається з низкою системних проблем, які значно ускладнюють його розвиток та обмежують потенціал його внеску в національну економіку. Серед найвагоміших перешкод виділяють недоліки нормативно-правового середовища та значні обмеження у доступі до фінансування. Ці фактори, що взаємодіють між собою, створюють складний контекст для функціонування малих підприємств, особливо в умовах нестабільної економічної ситуації та зовнішніх викликів.

Однією з ключових проблем, що гальмують розвиток малого бізнесу в Україні, є недосконалість нормативно-правового середовища. За даними численних досліджень, зокрема звітів Державної регуляторної служби України та оцінки Світового банку (до призупинення проекту Doing Business), українське бізнес-середовище характеризується високим рівнем регуляторного навантаження та складною системою контролю. Зокрема, малі підприємства часто скаржаться на нестабільність законодавства, коли часті зміни в нормативних актах ускладнюють довгострокове планування та збільшують витрати на юридичне супроводження діяльності. Крім того, складність та непрозорість регуляторних процедур, зокрема отримання дозволів, ліцензій та проходження перевірок, створюють значні адміністративні бар'єри та сприяють поширенню корупційних практик. Згідно зі звітами Transparency International Ukraine, рівень сприйняття корупції в Україні залишається високим, що негативно впливає на малий бізнес, роблячи його більш вразливим до незаконних вимог та збільшуючи неформальні витрати. Бюрократичні процедури, за оцінками експертів, можуть займати значний час та відволікати ресурси малих підприємств від їхньої основної діяльності, що підтверджує дослідження Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.

Іншою серйозною проблемою, що обмежує зростання малого бізнесу в Україні, є значно ускладнений доступ до фінансування. Національний банк України у своїх звітах про фінансову стабільність неодноразово зазначав низький рівень кредитування малого підприємництва банківським сектором. Це зумовлено низкою факторів, серед яких високі кредитні ризики, які банки оцінюють як значні для малих підприємств, особливо тих, що не мають тривалої кредитної історії або достатнього обсягу ліквідного заставного майна. За даними опитувань малого та середнього підприємництва, які провів проєкт USAID "Конкурентоспроможна економіка України", понад 40 % малих підприємств вважають брак доступного фінансування головною перешкодою для розвитку [22]. Крім того, відсоткові ставки за кредитами для малого бізнесу часто є вищими, ніж для великих корпорацій, що робить залучення банківських коштів економічно не вигідним для багатьох малих підприємств. Розвиток альтернативних джерел фінансування, таких як венчурні фонди, бізнес-ангели та краудфандингові платформи, в Україні залишається недостатнім для задоволення потреб

значної кількості малих підприємств, особливо на регіональному рівні. Також існують ризики корупції та непрозорого розподілу державної допомоги. Недосконалість механізмів контролю та прозорості під час розподілу бюджетних коштів може створювати умови для зловживань та нерівного доступу до підтримки, що підриває довіру бізнесу до державних ініціатив. Після відчутного приросту на три бали у 2023 році вже у 2024 Україна дещо втратила позиції в антикорупційній боротьбі. Основними драйверами змін залишаються реформи, спрямовані на євроінтеграцію і виконання міжнародних зобов'язань. Утім цьогорічні результати сигналізують про формальний підхід до виконання багатьох реформ або свідоме пробуксовування в їх реалізації. Тож певний “застій” у 2024 році вказує на те, що орієнтації суто на програмне виконання взятих Україною зобов'язань недостатньо, а реалізація розпочатих реформ відбувається не так якісно, як планувалося [11].

Отож сучасний малий бізнес в Україні функціонує в умовах значного тиску з боку недосконалого нормативно-правового середовища та суттєвих обмежень у доступі до фінансових ресурсів. Ці проблеми не лише гальмують поточну діяльність малих підприємств, а й стримують їхній інноваційний потенціал та можливості для зростання, що негативно впливає на загальний економічний розвиток країни. Подолання цих бар'єрів потребує комплексних та послідовних реформ, спрямованих на дерегуляцію підприємницької діяльності, забезпечення стабільності та прозорості законодавства, а також на створення сприятливих умов для розширення доступу малого бізнесу до різноманітних джерел фінансування (табл. 3).

Державна підтримка малого бізнесу є важливим інструментом стимулювання економічного зростання, створення робочих місць та розвитку інновацій. Проте в Україні система державної підтримки малого підприємництва характеризується низкою суттєвих недоліків, які значно обмежують її ефективність та реальний вплив на розвиток сектору. Ці недоліки проявляються у різних аспектах, починаючи від обсягів фінансування та закінчуючи механізмами реалізації та охопленням цільової аудиторії.

Однією з ключових проблем є недостатній обсяг фінансування, що виділяють з державного бюджету на підтримку малого бізнесу. Порівняно з розвиненими країнами Європейського Союзу, де значну частину бюджетних коштів спрямовують на підтримку МСП, в Україні обсяги державної допомоги залишаються порівняно невеликими. Це призводить до того, що лише обмежена кількість малих підприємств може скористатися наявними програмами, а розміри фінансової підтримки часто є недостатніми для реалізації значних проєктів розвитку або подолання серйозних економічних труднощів.

Таблиця 3

SWOT-аналіз малого підприємництва в Україні

Сильні сторони	Слабкі сторони
Гнучкість та адаптивність	Обмежені фінансові ресурси
Низькі операційні витрати	Висока залежність від внутрішніх ринків
Швидке прийняття рішень	Нестабільний попит
Підтримка з міжнародних організацій	Залежність від державної підтримки
Можливості	Загрози
Міжнародні гранти та підтримка	Військові дії та руйнація інфраструктури
Розвиток онлайн-торгівлі	Економічна нестабільність та інфляція
Релокація бізнесу в безпечні регіони	Втрата кваліфікованих кадрів через міграцію

Джерело: авторське подання на основі [10; 22].

Іншим важливим недоліком є низька ефективність та адресність наявних програм підтримки. Часто програми розробляють без належного аналізу реальних потреб малого бізнесу та не враховують специфіку різних галузей та регіонів. Це призводить до того, що підтримку надають не тим підприємствам, які її найбільше потребують або мають найбільший потенціал для зростання.

Крім того, процедури подання заявок та отримання державної допомоги часто є складними, забюрократизованими та потребують значних адміністративних витрат з боку підприємців, що особливо обтяжливо для малих підприємств з обмеженими ресурсами. Оцінки ефективності державних програм підтримки, які проводять незалежні аналітичні центри та громадські організації, часто вказують на низький рівень досягнення поставлених цілей та значні адміністративні витрати на їхнє адміністрування. Значною проблемою є брак інформаційної підтримки та консультаційних послуг для малого бізнесу. Багато підприємців, особливо на початкових етапах діяльності або в регіонах, не мають достатньої інформації про наявні програми державної підтримки, можливості навчання, консультування з юридичних, фінансових та управлінських питань. Відсутність розгалуженої мережі доступних та кваліфікованих консультаційних центрів ускладнює доступ малого бізнесу до необхідних знань та експертної допомоги для ефективного ведення діяльності та розвитку. Дослідження, які провели бізнес-асоціації, часто показують низький рівень обізнаності малих підприємців про доступні інструменти державної підтримки [20].

Також потрібно виокремити нерівномірний розподіл підтримки між регіонами та галузями. Державна підтримка може бути сконцентрована у певних пріоритетних галузях або регіонах, залишаючи поза увагою потреби підприємців в інших важливих секторах економіки або віддалених областях країни. Це може призводити до дисбалансів у розвитку малого бізнесу та упущення потенціалу зростання в інших сферах. Аналіз розподілу бюджетних коштів за програмами підтримки часто демонструє таку нерівномірність. Крім того, недостатня координація між різними органами державної влади, відповідальними за підтримку малого підприємництва, призводить до дублювання функцій, неузгодженості дій та неефективного використання обмежених ресурсів. Відсутність єдиної стратегії та чіткого розподілу відповідальності ускладнює формування цілісної та ефективної системи підтримки малого бізнесу.

Подолання цих недоліків потребує комплексного реформування системи державної підтримки малого бізнесу в Україні. Необхідно збільшити обсяги фінансування, підвищити ефективність та адресність програм, забезпечити широкий доступ до інформації та консультаційних послуг, вирівняти розподіл підтримки між регіонами та галузями, налагодити ефективну координацію між державними органами та мінімізувати корупційні ризики. Лише за таких умов державна підтримка зможе повноцінно сприяти розвитку малого підприємництва як важливого фактора економічного зростання та соціальної стабільності в Україні. Першочерговими завданнями для влади підприємці вважають усунення корупції (66,7 %) та покращення доступу до кредитних ресурсів (42,4 %). Також значна частка підприємців вказала на необхідність проведення судової (36,4 %) та податкової (32,5 %) реформ, запровадження е-бронювання (32,6 %), посилення мораторію на перевірки бізнесу з боку Державної податкової служби та Бюро економічної безпеки (29,3 %), прискорення руху товарів через митницю (26,4 %) [14].

Отже, сучасний малий бізнес в Україні, попри стійкість в умовах війни, потерпає від значного негативного впливу, ускладненого системними проблемами неякісного регулювання та обмеженого фінансування, а неефективна державна підтримка посилює ці труднощі. Для його відновлення та розвитку потрібні комплексні реформи, спрямовані на дерегуляцію, покращення доступу до фінансів та підвищення ефективності державної допомоги.

Висновки

Під час дослідження було з'ясовано, що мале підприємництво є важливою складовою економіки країни, адже сприяє створенню нових робочих місць, підвищенню конкурентоспроможності, розвитку регіонів і формуванню середнього класу. Проте його розвиток стримується низкою факторів, серед яких особливо варто виокремити нестабільне нормативно-правове середовище, складність доступу до фінансування, високий рівень податкового навантаження та недостатню підтримку з боку держави.

Аналіз показав, що чинна система державного регулювання та підтримки малого бізнесу потребує суттєвого удосконалення. Незважаючи на наявність окремих програм підтримки, більшість з них не є системними та не охоплюють актуальних потреб малого підприємництва.

Також недостатньо розвинутими залишаються інститути мікрофінансування, інформаційно-консультаційної підтримки та цифрової трансформації бізнес-процесів.

У дослідженні зазначено про необхідність спрощення процедур ведення бізнесу, запровадження стабільних та прозорих правил гри, розширення доступу до фінансових ресурсів, активізацію програм державної підтримки, а також стимулювання інноваційної діяльності у малому бізнесі. Особливої уваги заслуговує розвиток цифрової інфраструктури та запровадження електронних сервісів, які сприятимуть підвищенню ефективності управлінських рішень на підприємствах.

Створення сприятливого середовища для розвитку малого бізнесу в Україні можливе лише за умови комплексного підходу, тісної співпраці між державою, бізнесом і громадянським суспільством, а також врахування кращих європейських практик адаптованих до національних реалій.

Малий бізнес в Україні відіграє важливу роль у формуванні конкурентного середовища, створенні робочих місць та забезпеченні гнучкості економічної системи. Аналіз нормативно-правового забезпечення показав, що в державі існує законодавча база, спрямована на підтримку підприємництва, однак вона залишається фрагментарною, нестабільною та потребує подальшого вдосконалення.

Сучасний стан розвитку малого бізнесу характеризується суперечливими тенденціями: з одного боку, простежується поступова цифровізація, орієнтація на інновації та розширення підприємницьких ініціатив; з іншого – бізнес стикається з фінансовими обмеженнями, адміністративними бар'єрами та високими ризиками, зумовленими економічною та політичною нестабільністю.

Для забезпечення сталого розвитку малого підприємництва необхідним є формування прозорого та стабільного нормативно-правового середовища, зменшення податкового навантаження, розширення доступу до кредитних та інвестиційних ресурсів, удосконалення програм державної підтримки та стимулювання інноваційної активності.

Отже, малий бізнес має значний потенціал стати рушійною силою економічного відновлення України, проте його реалізація можлива лише за умови комплексної державної політики, орієнтованої на створення сприятливого середовища для підприємницької діяльності.

Перспективи подальших досліджень

Вважаємо, що перспективи подальших досліджень мають бути спрямовані на всебічне вивчення впливу повномасштабної війни на функціонування малих підприємств в Україні, зокрема їхню здатність до адаптації, рівень стійкості до кризових явищ та нагальні потреби у відновленні діяльності, що потребує проведення як кількісних, так і якісних досліджень серед представників малого бізнесу.

Ключовим також є глибокий аналіз ефективності наявних та потенційних механізмів державної підтримки цього сектору в умовах воєнної економіки, включаючи фінансові інструменти, програми релокації та податкові стимули, з урахуванням міжнародного досвіду країн, що пережили збройні конфлікти.

Окремої уваги заслуговує дослідження рівня впровадження цифрових технологій у діяльність малих підприємств та розробка практичних рекомендацій щодо створення та ефективного використання інформаційно-інноваційних діджитал-платформ для їхньої підтримки та розвитку. Не менш важливим є дослідження організаційно-економічних аспектів управління малими підприємствами з метою підвищення їхньої конкурентоздатності на внутрішньому та зовнішніх ринках, а також їхньої ролі у забезпеченні соціальної стабільності та зайнятості населення, зокрема підтримці вразливих категорій. Результати цих досліджень стануть підґрунтям для формування більш дієвих стратегій та механізмів державної підтримки малого бізнесу в Україні, спрямованих на його сталий розвиток та зміцнення конкурентоздатності національної економіки.

1. Кузьмін О. Є., Станасюк Н. С., Уголькова О. З. Соціальна відповідальність бізнесу: поняття, типологія та чинники формування. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка": Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. Вип. 3 № 2. С. 56–64. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2021.02.056>.

2. Пирог О. В. Формування секторної моделі економіки України у поствоєнний період. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Проблеми економіки та управління"*. 2022. Вип. 6. № 2. С. 90–99. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2022.02.090>.
3. Андрушків І. П. Інвестиційна діяльність на прикордонних територіях України та напрямки її активізації. *Бізнес Інформ*. 2021. № 6. С. 59–64. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-6-59-64>.
4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 14.09.2025).
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція станом на 05.10.2025) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
6. Ковтуненко В. Перші кроки після створення компанії в Україні: на що звернути увагу. *Ліга: Закон*. 2025. URL: https://biz.ligazakon.net/news/234447_persh-kroki-pslya-stvorenniya-kompan-v-ukraini-na-shcho-zvernutiuvagu.
7. Оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. Програма розвитку ООН в Україні. Київ, 2024. 86 с. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/otsinka-vplyvu-viyny-na-mikro-mali-ta-seredni-biznesy-v-ukrayini>.
8. Ареф'єва О., Пілецька С., Лістрова М. Формування конкурентної стратегії підприємства в системі антикризового управління. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-35>.
9. Витвицька О., Суворова С., Корюгін А. Вплив цифрового маркетингу на розвиток підприємництва в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-66>.
10. Яценко Л. Проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні як основного джерела робочих місць. Національний інститут стратегічних досліджень. 2024. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/problemy-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-ukrayini-yak>.
11. Антикорупційний застій: Україна втратила 1 бал в Індексі сприйняття корупції – 2024. Transparency International Ukraine. 30.01.2024. URL: <https://ti-ukraine.org/news/antykoriupsiynyj-zastij-ukrayina-vtratyla-1-bal-v-indeksi-spryjnyattya-koriupsiyi-2024/>.
12. Мурована Т. О. Вітчизняне підприємництво в умовах воєнного стану: основні тенденції та методи підтримки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-49>.
13. Боденчук Л. Б., Ліганенко І. В. Малий і середній бізнес та цифрові платформи: можливості та загрози. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2021. 1(7). С. 4–13. DOI: <https://doi.org/10.32750/2021-0101>.
14. Рачинська Г., Дмитровська В., Галушак І. Інноваційний підхід до управління малим та середнім бізнесом. *Економіка та суспільство*. 2024. (60). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-144>.
15. Кошаленко С., Бойко К. Сучасні тенденції розвитку підприємств. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2013. № 35 (2). С. 213–220.
16. Огляд інструментів підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні (за 01.07 – 31.07.2022 р.). Національний інститут стратегічних досліджень. 2022. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentarijeksperitiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-biznesu-v-period-voyennoho-stanu-v-0>.
17. Ylä-Kujala A., Kouhia-Kuusisto K., Ikäheimonen T., Laine T., Kärri T. Management accounting adoption in small businesses: interfaces with challenges and performance. *Journal of Accounting & Organizational Change*. 2023. Vol. 19. No. 6. P. 46–69. DOI: <https://doi.org/10.1108/JAOC-07-2022-0100>.
18. Рекуненко І., Бондаренко А., Кобушко Я. Управління конкурентоспроможністю малих та середніх підприємств в ринкових умовах господарювання. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-54>.
19. Кириченко О. Управління інвестиційно-інноваційним забезпеченням впровадження адаптивних стратегій розвитку підприємств, малого та середнього бізнесу в умовах цифрової трансформації. *Вчені записки Університету "КРОК"*. 2023. 4 (72). С. 94–101. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2023-72-94-101>.
20. Коробка С. В. Особливості релокації малого підприємництва в умовах війни. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-14>.
21. Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва. Діяльність підприємств. Державна служба статистики України. 2022. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
22. OECD (2024). Підвищення стійкості шляхом прискорення цифрової трансформації бізнесу в Україні, OECD Publishing, Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/5d9e86a7-uk>.
1. Kuzmin, O. Ye., Stanasyuk, N. S., & Uholkova, O. Z. (2021). Sotsialna vidpovidalnist biznesu: poniattia, typolohiia ta chynnyky formuvannia [Social Responsibility of Business: Concepts, Typology and Formation Factors]. *Journal of Lviv Polytechnic National University. "Management and Entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development"*, 3 (2), 56–64. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2021.02.056> (in Ukrainian).

2. Pyroh, O. (2022). Formation of sectorial model of ukrainian economy at the post-war period, *Journal of Lviv Polytechnic National University. Series of Economics and Management Issues*, 6 (2), 90–99. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2022.02.090> (in English).
3. Andrushkiv, I. (2021). Investytsiina diialnist na prykordonnykh terytoriakh Ukrainy ta napriamky yii aktyvizatsii. [Investment Activity in the Border Territories of Ukraine and Directions of Its Activation]. *Business Inform*, 6:59–64. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-6-59-64> (in Ukrainian).
4. Zakon Ukrainy № 436-IV. (2003, January 16). *Hospodarskyi kodeks Ukrainy* [Commercial Code of Ukraine]. Retrieved September 14, 2025. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (in Ukrainian).
5. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] 02.12.2010 02.12.2010 № 2755-VI (Editorial office as of 05.10.2025). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (in Ukrainian).
6. Kovtunenکو, V. (2025). Pershi kroky pislia stvorennia kompanii v Ukraini: na shcho zvernuty uvahu. Liha: Zakon. [First steps after establishing a company in Ukraine: what to pay attention to]. Retrieved from https://biz.ligazakon.net/news/234447_persh-kroki-pslya-stvorennia-kompan-v-ukran-na-shcho-zvernuti-uvagu (in Ukrainian).
7. Assessment Of The Impact Of The War On Micro-, Small- And Medium-Sized Enterprises In Ukraine. Kyiv: United Nations Development Programme in Ukraine, 2024, 84. Retrieved from <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/otsinka-vplyvu-viyny-na-mikro-mali-ta-seredni-biznesy-v-ukrayini> (in Ukrainian).
8. Arefieva, O., Piletska, S., & Listrova, M. (2022). Formation Of The Competitive Strategy Of The Enterprise In An Anti-Crisis Management System. *Economy and Society*, (43). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-35> (in Ukrainian).
9. Vytvytska, O., Suvorova, S., & Koryugin, A. (2022). The Influence Of Digital Marketing On The Development Of Entrepreneurship In The Conditions Of War. *Economy and Society*, (40). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-66> (in Ukrainian).
10. Yatsenko, L. (2024). Problemy rozvytku maloho ta serednoho biznesu v Ukraini yak osnovnoho dzhherela robochych mist. [Problems of the development of small and medium-sized businesses in Ukraine as the main source of jobs]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/problemy-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-ukrayini-yak> (in Ukrainian).
11. Transparency International Ukraine. (2024, January 30). Antykoruptsiinyi zastii: Ukraina vtratyla 1 bal v Indeksі spryiniattia koruptsii [Anti-corruption stagnation: Ukraine lost 1 point in the Corruption Perception Index] – 2024. *Transparency International Ukraine*. Retrieved from <https://ti-ukraine.org/news/antykoruptsiinyj-zastij-ukrayina-vtratyla-1-bal-v-indeksi-sprynyattya-koruptsiyi-2024/> (in Ukrainian).
12. Murovana, T. (2023). Domestic Entrepreneurship Under The Conditions Of Marital State: Main Trends And Methods Of Support. *Economy and Society*, (47). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-49> (in Ukrainian).
13. Bodenchuk, L., & Liganenko, I. (2021). Small And Medium-Sized Businesses And Digital Platforms: Opportunities And Risk. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*, 1(7), 4–13. DOI: <https://doi.org/10.32750/2021-0101> (in Ukrainian).
14. Rachynska, H., Dmytrovska, V., & Halushchak, I. (2024). Innovative approach to the management of small ta medium business. *Economy and Society*, (60). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-144> (in Ukrainian).
15. Koshelenko, S., & Boiko, K. (2013). Modern trends in enterprise development. *Collection of Scientific Papers of Cherkasy State Technological University. Series: Economic Sciences*, 35(2), 213–220 (in Ukrainian).
16. Review of business support instruments during martial law in Ukraine. National Institute for Strategic Studies. 2022. Retrieved from <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-biznesu-v-period-voyennoho-stanu-v-0> (in Ukrainian).
17. Ylä-Kujala, A., Kouhia-Kuusisto, K., Ikäheimonen, T., Laine, T., & Kärri, T. (2023) Management accounting adoption in small businesses: interfaces with challenges and performance. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 19 (6), 46–69. DOI: <https://doi.org/10.1108/JAOC-07-2022-0100> (in English).
18. Rekunenko, I., Bondarenko, A., & Kobushko, I. (2023). Management Of Competitiveness Of Small And Medium-Sized Enterprises In Market Economic Conditions. *Economy and Society*, (56). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-54>.
19. Kyrychenko, O. (2023). Upravlinnia investytsiino-innovatsiinym zabezpechenniam vprovadzhennia adatyvnykh stratehii rozvytku pidpryiemstv, maloho ta serednoho biznesu v umovakh tsyfrovoi transformatsii. [Management of investment and innovation support for the implementation of adaptive strategies for the development

of enterprises, small and medium-sized businesses in the conditions of digital transformation]. Vcheni zapysky Universytetu "KROK", (4(72), 94–101. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2023-72-94-101> (in Ukrainian).

20. Korobka, C. B. (2023). Features of the Relocation of a Small Business in the Conditions of War. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, (7). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-14> (in Ukrainian).

21. Activities of large, medium, small and microenterprise entities. Activities of enterprises. State Statistics Service of Ukraine. 2022. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua/> (in Ukrainian).

22. OECD (2024). Pidvyshchennia stiikosti shliakhom pryskorennia tsyfrovoi transformatsii biznesu v Ukraini [Increasing sustainability by accelerating the digital transformation of business in Ukraine], OECD Publishing, Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/5d9e86a7-uk> (in Ukrainian).

I. Andrushkiv, V. Matyshynets, S. Luchyshyn

Lviv Polytechnic National University,
Department of Management of Organizations,
iryna.p.andrushkiv@lpnu.ua,
viktoria.matishynets.me.2023@lpnu.ua,
sviatoslav.luchyshyn.me.2023@lpnu.ua

SMALL BUSINESS IN UKRAINE: REGULATORY SUPPORT AND CURRENT STATE OF DEVELOPMENT

© *Andrushkiv I., Matyshynets V., Luchyshyn S., 2025*

Purpose. The purpose of the study is to evaluate the current state of small business and identify the main problems of its development. The authors of the article investigate the features of the regulatory and legal framework for small business activities in Ukraine, analyze its current state, and determine its role in the national economy. Particular attention is paid to state support, access to financial resources, and the prospects of digitalization.

Design/methodology/approach. The article uses the document review method to study and analyze the legislative acts that regulate small business activities in Ukraine. This method is also applied to analyze the dynamics of the number of large, medium, and small business entities in Ukraine from 2014 to 2022. The methods of systematization and generalization were used to analyze and establish the key problems and conditions for the development of small business.

Conclusions. The authors conclude that it is necessary to improve the regulatory framework and develop comprehensive support measures to strengthen the role of small business in ensuring economic stability and innovative development in Ukraine. It is also noted that, despite the destructive impact of the war, micro, small, and medium enterprises (MSMEs) have shown exceptional resilience. Although many enterprises temporarily suspended their activities, most of them resumed work, and only 9.6 % were at risk of complete closure as of October 2023.

Practical implications. The analysis of the current state of small business in Ukraine makes it possible to identify the main trends, determine the strengths and weaknesses of the sector, and formulate directions for improving its regulatory, institutional, and economic environment. This is a prerequisite for developing effective mechanisms to support small business and strengthen its role in the recovery and modernization of the national economy.

Originality/value. The value of the article lies in the comprehensive analysis of regulatory support and the evaluation of the current state of small business in Ukraine, which allows for identifying key problems, development prospects, and formulating recommendations for improving state policy. The article demonstrates that small business is an important component of a modern market economy, contributing to flexibility, job creation, and the development of competition. It also emphasizes that, despite the challenges, including the war, entrepreneurs continue to adapt, develop new forms of activity, and implement digital technologies.

Keywords: economics, small business, management, information and innovation platforms, state support, investments.

Paper type: research article.